

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 3002

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

 7 5 2 6 1 3

Відповідь: РАСКИДАТЬИСПУГАТЬ 9 Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Відповідь: 124 14 1 2 4

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) За підрахунками вчених, дієслово посідає друге місце після іменника за частотою вживання у мові. (2) <...> в текстах різних стилів дієслову відводиться неоднакова роль: так, в офіційно-діловому стилі приблизно 6% дієслів, у науковому – близько 10%, тоді як в художніх текстах дієслова вживаються значно частіше, тому що за їх допомогою письменники і поети можуть яскраво і образно описати дію. (3) Так, наприклад, наказові форми дієслова служать засобом творення емоційно яскравих спонукальних конструкцій.

1

Укажіть два речення, у яких правильно передається ГОЛОВНА інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Дієслово вживається в мові частіше, ніж іменник або інші частини мови.

2) Дієслово, що дозволяє яскравіше зобразити дію, в художніх текстах вживається частіше, ніж в офіційно-діловому або науковому стилях мови.

3) В офіційно-діловому стилі дієслово вживається рідше, ніж в текстах інших стилів.

4) У текстах наукового, ділового і художнього стилів мовлення дієслову відводиться неоднакова роль: десь вони вживаються частіше, десь рідше.

5) У художніх текстах дієслово вживається частіше, ніж в офіційно-діловому або науковому стилях, тому що він дозволяє яскраво зобразити дію.

Відповідь: _____

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Навпаки,

Крім того

Так, наприклад,

Але

Адже

Відповідь: _____

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводяться значення слова МІСЦЕ. Визначте значення, у якому це слово вживається в першому (1) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Місце, -я, с.

1. Простір земної поверхні, зайнятий або який може бути зайнятий ким-, чим-небудь.

2. переважно мн. Певна місцевість. Рідні місця.

3. тільки мн. Віддалені від центру, центральних організацій райони, організації, установи; периферія.

4. Окрема ділянка, частина чого-небудь.

5. Частина, уривок книжки, художнього, музичного твору і т. ін.

6. Становище, кого-, чого-небудь у суспільстві. *Українська мова своєю доброзвучністю займає одно з перших місць (може, третє або четверте) між усіма європейськими мовами (Володимир Самійленко, II, 1958, 365).*

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

різкИй

тонкИй

обрУч

підУть

кажУ

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Високопоставлені міністерські джерела підтвердили, що той бешкет був **ПОВ'ЯЗАНИЙ** з легендарною Залюю пророцтв.

Потап намагався обминати калюжі та **УНИКАТИ** бродячих псів, яких немало розплодилося у навколишніх дворах.

Справа заповідалася непростою, а дівчині геть не було охоти **ВНИКАТИ** у наші сфери сімейні.

З піснями і музикою зупинилася **КАМΠΑНИЯ** весела на галявині.

Мій **АДРЕСАНТ**, мабуть, помилився і відправив лист на стару адресу.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, вилучивши зайве слово. Випишіть це слово.

Вистава має великий успіх, незважаючи на те, що в репертуарі вже не один рік: перша прем'єра вистави відбулася восени двохтисячного року.

Відповідь: _____.

7

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в утворенні ступеня порівняння прикметника. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

зеленіший

щиріший

дешевіший

молодший

кращий

Відповідь: _____.

8

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильна побудова конструкцій з однорідними членами речення;	1. У колектив студентів, що організувалися в студентську раду, входять десять осіб.
Б) неправильна координація підмета й присудка;	2. Потім вийшли на польову доріжку, що привела їх у великий змішаний ліс, з якого на світанку вибралися на це горбисте поле.
В) неправильна побудова речення з непрямою мовою;	3. Коли мені написали з редакції, але я не подавав виду, що зацікавлений.
Г) неправильна побудова складних речень	4. Це був хлопчина-підліток в довгій, випушеній поверх штанців сорочці, низько насунутій великій, напевно батьківській, кепці.
Д) помилка у вживанні числівника	5. Останній раз я бачив Олексія Івановича в далекому двох тисяча п'ятому році.
	6. Не тільки котлети купила мама, але і посмажила їх, як Петрику найбільше подобалося.
	7. Мама з татом взагалі спали стоячи, підпираючи один одного, щоб не впасти.
	8. Ви правильно виконала домашнє завдання.
	9. В інтерв'ю письменник сказав, що я не планую починати писати нову книгу до початку 2019 року.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Визначте слово, у якому **НЕ** відбувається чергування приголосного звука. Випишіть це слово.

- тайга
- техніка
- тривога
- увага
- тиждень

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіант відповіді, у якому в усіх словах одного рядка пропущена одна та сама буква. Запишіть номер відповіді.

- 1) ч..стота, ос..ледець
- 2) пал..чка, в..сочина
- 3) д..плом, створ..ння
- 4) м..лькати, скр..піти
- 5) сем..ро, х..мерний

Відповідь: _____.

11

Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак

- кін..ський
- громадян..ський
- піс..ня
- радіс..ть
- брен..кіт

Відповідь: _____.

12

Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

- фарб..яр
- Лук..янівка
- роз..єднати
- риб..ячий
- сер..йозний

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Ніяких змін хлопці ніде **(НЕ)ЗАПРИМІТИЛИ** – все було так, як і завжди.

(НЕ)МАЄ науки без муки.

(НЕ)СКАЖУ, що батько був занадто суворий.

Батько довго **(НЕ)ПЕРЕКОНУВАВ**. Скоріше показував.

Мов той соняшник, не міг він **(НЕ)ПОВЕРТАТИСЯ** за сонцем.

Відповідь: _____.

14

Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть риску і випишіть ці два слова.

- час/від/часу, де/не/де
- рука/в/руку, пів/острів
- с/повна, ні/звідки
- коли/б/то, по/перше
- ні/хто, по/друге

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

У центрі Києва, там, де починається Володимирська вулиця, де гости(1)о зустрічає відвідувачів історич(2)ий музей, є невеличкий клаптик заповідної землі. Ця місци(3)а має давню назву — Старокиївська гора. Навколо височать багатопверхові сучасні будинки, а тут — оксамитовий килим зеленого різнотрав'я. На ньому, наче кресле(4)я, викладено з камінчиків обриси будівель, що колись прикрашали цю землю.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) А тим часом хурделиця плела навколо холодні сіті турляла його в груди залітала під повіки вибивала з них сльози і заморожувала їх на щоках.

2) Ось Богдан вище пояса вскочив у якийсь рів набрав повні халяви снігу і довго не міг виборсатись із нього.

3) Перехожі з подивом зиркали на дівчину на її танець на заволохаченого з намерзлим ніздрями коня.

4) Красива темнолиця і темноока жінка з подивом зупинилася підійшла до Ярини оглянула дівчину коня сани і заговорила співучою мовою.

5) Від такої дивовижної згадки про лелеку Марко добряче веселіє знову кидає посмішку в підморожену роками підківку вусів і знов од краю й до краю вбирає в душу увесь святково білий світ.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Олесь згарячу ніяково посміхнувся (1) поторкав мокрою рукавичкою тверду гулю під оком (2) і (3) ковзаючись (4) побрів до школи.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Кажуть (1) море (2) синє і зелене (3) більше за Дніпро і за Дунай.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

І дивно (1) що (2) відкривши для себе універсальні гуманістичні істини (3) людство (4) ще й сьогодні часом поводить себе як жорстокий сліпець.

Відповідь: _____.

20

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Сіре небо кошлатилося брудними отарами (1) блищала дорога (2) а над річкою (3) і над калюжами підіймався серпанок.

Відповідь: _____.

21

Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1) Сонце давно вже сіло в рожевий туман, який ще довго стояв на обрії.

2) Червоні паруси неба згорталися і спадали слідом за сонцем кудись у чорну прірву.

3) Обрій почала огортати все густіша і густіша темрява, і небо стало схожим на густо розведену у воді синьку.

4) Одиноко над старим вітряком, що мріяв біля Власівського хутора, вогняною крапелькою все ясніше і ясніше замерехтіла вечірня зоря.

5) Слідом за нею сипонув жар.

6) Пройшовши по небу, тепла ніч стала оволодівати і землею.

7) Птахи затихали, сідали на м'які гніздечка.

(З посібника)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

1) У Сансілі під Парижем є монастир святого Вікентія. 2) Біля нього статуя довгоконої Анни Ярославни – королеви Франції.

3) Понад вісімсот років тому вона приїхала сюди, щоб стати дружиною овдовілого короля Генріха I. 4) У неї довго не народжувалися діти, й Анна Ярославна, як велося за обітницею, спорудила цей монастир.

5) Її полюбив Рауль Валуа. 6) Вона відповіла йому взаємністю. 7) Вони створили свій світ і населили його собою. 8) Вони жили в безтривожній ідилії кохання. 9) Збагнули, що були б дуже обікраденими, якби одне одного не знайшли у своїх довгих самотніх днях.

10) Король скаржився на невірну дружину папі римському.

11) Папа звернувся до Анни з делікатною епістолою. 12) За обтічними світськими висловами – владне повеління: негайно розірвати стосунки з Валуа, не плямувати високого імені королеви французької, бо ж їй не до лиця легковажність. 13) Що дозволено простим смертним – не дозволено королевам.

14) Папа вірив, що вона покориться його волі. 15) Анна зігнорувала волю папи.

16) Генріх раптово помер, і королем став її малолітній син. 17) Анна – регентша при ньому.

18) Вони жили за Парижем, у Санліському замку. 19) Звідти Валуа викрав Анну.

20) Валуа офіційно розлучився і взяв шлюб з Анною. 21) Його зневажена дружина апелювала до папи, і він своїм вердиктом скасував цей шлюб. 22) Ще й пообіцяв Валуа анафему, якщо не підкориться його категоричному наказові.

23) Папа міг усе і не міг нічого, коли стикався з такими людьми, як Анна і Валуа. 24) Гордий Валуа лишився з Анною. 25) Вона ж відмовилася від регентства.

26) Плітки, погрози і світські пересуди накочувалися хвилями й розбивалися об високі мури замку Валуа, де примостилося їхнє щастя, де в дзвінкому Анніному сміхові і в ніжних словах летіли швидкі дні.

27) П'ятнадцять літ – як мить.

28) А потім прийшов той день, коли згасла радість у її очах і коли помер її сміх. 29) Зanedужав ураз на полюванні Валуа і помер. 30) Анна не знала, як жити без нього. 31) Їй лишилась пекуча скорбота, пустеля самотності і держава.

32) Вона поселилася при королівському дворі й підписувала всі важливі державні папери. 33) Вона виводила на них кирилицею: «Анна Королева».

34) Самотня Анна у чужій землі. 35) На її могилі герб: лілеї і розчинені ворота фортеці. 36) Чи не пам'ять про славетні Золоті ворота в Києві, за якими вона особливо тужила?

37) Дочка славного Києва, як жила вона тут, на чужині? 38) Що зробило її сильною і вольовою? 39) Виборюється це життям чи дарується людині вже при народженні? 40) Чому одні стають жертвами обставин, а інші самі створюють для себе сприятливі умови, перемагаючи все, часом навіть і долю? (М. Слабоштицький)

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) У Парижі є монастир святого Вікентія, а біля нього статуя Анни – королеви Франції.

2) У Анни довго не народжувалися діти, і вона, як велося за обітницею, спорудила монастир святого Вікентія.

3) Анна відмовилася від регентства, бо про це попросив Валуа.

4) Після смерті Генріха королем став її малолітній син.

5) Понад вісімсот років тому Анна приїхала до Парижу, щоб стати дружиною овдовілого короля Генріха I, якого дуже кохала.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

1) Речення 4 пояснює зміст речень 1,2,3

2) Речення 27 пояснює речення 26

3) Тип тексту - розповідь

4) Тип тексту розповідь з елементами роздуму.

5) Речення 36 пояснює речення 35

Відповідь: _____.

24

З речення 12 виписіть фразеологізм.

Відповідь: _____.

25

Серед речень тексту знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою складеної частки.

Відповідь: _____.

26

«Використовуючи засоби виразності: синтаксичні (А) _____ (речення 1,2,5,6,7), лексичні (Б) _____ (речення 20-27), тропеїчні (В) _____ (довгокоса, безтривожна (речення 2, 8), (Г) _____ (7,8 речення), автор поступово підводить до головної думки твору.

Список термінів:

1) синоніми

2) складне речення з різними видами зв'язку

3) однорідні члени речення

4) прості речення

5) вставні конструкції

6) метафори

7) фразеологізми

8) анафора

9) епітети

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (унікайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.